ТАНЫМ САЛАСЫ СЕНСОРИКАЛЫҚ ОЙЫНДАР КАРТОТЕКАСЫ

Картотека №1

«Көжекті жасыр»

Мақсаты: Төрт мүмкіндіктің ішінен екі берілген нысанды таңдауға үйрету.

Ойыншылар саны: 5-6 бала.

Керекті құралдар: Екі түске бөлінген карточкалар (алаңқайлар), көжектер: қызыл, көк (әр балаға әр түстен).

Ойынның барысы: Балалар көжекті екі түске бөлінген алаңқайларға орналастыру керек. Көк түсті көжекті көк алаңқайға, ал қызыл көжекті қызыл алаңқайға.

Картотека №2
«Макарон моншақтар»

Мақсаты: *Балаларға моншақ жасауды үйрету.*
Ойыншылар саны: *10-15 бала.*

Керекті құралдар: *Әр балаға түрлі түске боялған макарон өнімі жіне жіп.*

Ойынның барысы: *әр балаға макарон өнімдерінен тізбектелген моншақтар үлгідегідей беріледі.Үлгідегідей етіп, әр-түрлі түсте боялған үш түрлі көлемдегі макарон өнімдерінен жасалған моншақтарды жіпке тізбектейді.*

Картотека №3
«Шыршаны безендір»

Мақсаты: Заттың түсің ажырата білу, тәрбиеші сұрағын дұрыс түсіне білу.
Геометриялық пішіндер жайлы түсініктерін кеңейту.
Ойыншылар саны: 5-6 бала.

Керекті құралдар: Шырша, түрлі түсті пішіндер.

Ойынның барысы: Балалар шыршаны қызыл, жасыл ,сары, көк түсті пішіндермен безендіру керек.
Әрбір ойыншықтың пішінің сұрайды.
(ұшбұрыш, төртбұрыш, дөңгелек).

Картотека №4
Түрлі түсті жолақшалар.

Мақсаты: Балаларды ұзын – қысқа , түрлі – түсті жолақшаларды ажырата   білуге үйрету.

Ойыншылар саны: 10-15 бала.
Керекті құралдар: ұзын – қысқа, түрлі – түсті жолақшалар.

Ойынның барысы: Балаларға ұзын- қысқа жолақшаларды беріп , оларды   салыстырып, қайсысы ұзын, қайсысы қысқа екенін анықтау.

Картотека №5

Түрлі түсті маталар.

Мақсаты: ***Балаларды түстерді ажырата білуге үйрету арқылы таным белсенділіктерін арттыру.***

Ойыншылар саны: ***5-10 бала.***

Керекті құралдар: ***Түрлі – түсті мата қиындылары.***

Ойынның барысы: ***Тәрбиеші балаларға мата қиындыларын таратады да, өзі бір түсті атайды. Орнында отырған бала тез орнынан тұрып , ортаға жүгіріп шығуы тиіс.***

Картотека №6

Үлкен –кіші.

Мақсаты: *Балаларды үлкен – кіші ұғымымен таныстыру.*

Ойыншылар саны: *5-10 бала.*

Керекті құралдар: *әр түрлі көлемдегі үлкен- кіші заттар.*

Ойынның барысы: *Балаларға әр түрлі көлемдегі заттарды беріп , кішіден – үлкенге қарай айтқыза отырып, көрсетеді.*

Картотека №7

«Балықты ұста»

Мақсаты: балаларға заттың түсін дұрыс ажыратып, атай білуге үйрету.

Ойыншылар саны: 5-6 бала.

Керекті құралдар: Аквариум,түрлі түсті балықтар, қармақ.

Ойынның барысы: Тәрбиеші балаларға балықты қармақпен ұстап , қармаққа түскен балықтың түсін атауды сұрайды. Содан кейін балықтың түсіне сәйкес топта қандай зат бар екенің атауды сұрайды.

Картотека №8
«Кілтті тап»

Мақсаты: **Балаларды түстерді , геометриялық пішіндерді ажырата білуге үйрету, көру , ойлау қабілеттерін арттыру.**

Ойыншылар саны: **5-10 бала.**

Керекті құралдар: **Түрлі – түсті құлып суреттері және геометриялық пішіндер.**

Ойынның барысы: **Балаларға қызылғ көк , сары , жасыл, құлыптарды тарату, балалар олардың кілттерін , яғни кілттерді түстеріне сәйкес табуы керек.**

Картотека № 9

«Айырмашылығын тап»

Мақсаты: ***Балаларға екі суреттің немесе заттың айырмашылығын таба білуге; өз ойын айта білуге үйрету; ақыл - ойларын дамыту; шыдамдылыққа, досының жауабын тыңдай білуге дағдыландыру.***

Мазмұны.

Бұл ойында тәрбиеші сенсориканы, көлемді, кеңістік қатынасын, санын салыстыру үшін белгілі бір мақсатты көздейді. Ары қарай салыстыратын заттардың санын арттыра отырып, бірнеше нұсқаларын қатарынан істеуге болады.

Балалар екі сайқымазақты салыстырады. Салыстыруда мына сөздер пайдаланылады: кең – тар, қалың – жұқа, ұзын – қысқа.

Картотека №10

«Зат неге ұқсайды?»

Мақсаты: *Геометриялық денелер мен фигуралар туралы білімдерін бекіту; айналадағы заттардың геометриялық пішінін ажырата білу дағдыларын дамыту.*

1 - нұсқа.

Тәрбиеші геометриялық пішінді немесе геометриялық денені балаларға көрсетеді, ал балалар оның қоршаған ортадағы қандай затқа ұқсайтындығын табады немесе естеріне түсіреді.

2 - нұсқа.

Тәрбиешінің үстелінің үстінде геометриялық пішіндерді немесе заттар мен суреттер жатыр. Бала суретті не затты таңдай отырып, оның қандай пішінге ұқсайтындығын айтады. Өзінің жауабын түсіндіреді.

Картотека №11
«Қажет суретті тап»

Ойынның мақсаты:
Үлкен және кіш ұғымдарын түсіндіру. Үлкен-кіші заттарды топтауға үйрету

Ойынға қажет заттар: **Үлкен және кішкене суреттер немесе қуыршаққа арналған ыдыстар, пластилиннен жасаған заттар, т. б.**

Ойын ережесі: **Егер ойын суреттермен жүргізілсе тәрбиеші үлкен суреті балалардың бәрі көретіндей орынға іледі.**

Мысалы: үлкен тарелка немесе орамал ұстаған қыздың суреті. Балалар қораптағы суреттердің ішінен тақтаға ілінген сурет мазмұнына сәйкес заттардың суретін алып столға қояды. Не істегені туралы айтады.

Картотека №12

« Жұбын тап»

Мақсаты: *геометриялық пішіндерді ажыратуға, салыстыруға жаттықтыру; білімдерін бекіту, ойлау қабілеттерін дамыту.*

Құрал-жабдықтары: *әртүрлі ретте орналасқан геометриялық пішіндердің суреттері.*

Мазмұны: *Балаларға геометриялық пішіндер орналасқан суреттерді тарату. Үлгі ретінде бір суретті көрсетіп, дәл осындай суреттің жұбын табуды ұсыну. Суреттердің дұрыстығын тексеру үшін оларды салыстыру.*

Картотека №13

«Өз үйіңді тап»

Ойынның мақсаты: ***түстерді ажыратуға жаттықтыру; қабылдауын дамыту; ойынның ережесін сақтауға үйрету.***

Ойынның құрал-жабдықтары: ***түрлі-түсті дөңгелектер.***

Ойынның мазмұны: ***Балаларға түрлі-тісті дөңгелектер тарату, түсін атау. Үйлерін көрсету. Белгі бойынша балалар дөңгелектерінің түсі бойынша үлкен шеңберлерге тұра қалады.***

Картотека №14

Қонжықтар.

Мақсаты: *Заттардың мөлшерін , шамасын салыстыру. Аз – көп түсінігін қалыптастыру.*

Ойыншылар саны: 5-6 бала.

Керекті құралдар: Үлкен – кіші суреттер.

Ойынның барысы: Балалар үлкен – кішкентай қонжықтарды анықтайды. Үлкен қонжықтарды бір жаққа , кішкентай қонжықтарды бір жаққа қою ұсынылады.

Картотека №15

Танып ал да, атын ата

Мақсаты: *заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту.*

Қажетті құралдар: ***әр түрлі ойыншықтар немесе суреттер.***

Ойын барысы: ***Балаларға әртүрлі ойыншықтарды көрсету. Ортаға бір-бір баладан шақырып, бір ойыншықты алып, оның түр-түсін, пішінін, қасиетін анықтауды және сол ойыншық жайлы әңгіме құрауды немесе тақпақ айтып беруді ұсынады.***

Картотека №16

Айырмашылығын тап»

Мақсаты: Балаларға екі суреттің немесе заттың айырмашылығын таба білуге; өз ойын айта білуге үйрету; ақыл-ойларын дамыту; шыдамдылыққа, досының жауабын тыңдай білуге дағдыландыру.

Мазмұны. Бұл ойында тәрбиеші сенсориканы, көлемді, кеңістік қатынасын, санын салыстыру үшін белгілі бір мақсатты көздейді. Ары қарай салыстыратын заттардың санын арттыра отырып, бірнеше нұсқаларын қатарынан істеуге болады.

Ойын өткен материалды бекітуге арналған.

Картотека №17

«Үйлерге орналастыр»

Мақсаты: ***Балаларда түстер туралы түсінік қалыптастыру. Оларды салыстырып, сәйкестендіруге үйрету. Ойлау қабілетін дамыту.***

Әдіс-тәсілі: ***Түстерді көрсету.***

Қажетті құралдар: ***Қатты қағаздан жасалған түрлі-түсті үйлер, мысықтар.***

Ойынды жүргізу барысы: ***Балалардың назарына 6-8 түсті үйлерді ұсыну. Олардың түстерін таныстырып, қайталап сұрау. Содан кейін сол үйлердің түсіне сәйкес мысықтарды көрсетіп, таныстыру.***

Мысықтардың түстеріне сәйкес үйлерге орналастырып көрсету.

Балалардан көргендерін өздеріне қайталап, жасату.

Білмеген балаларға көмектесу.

Картотека №18

«Суреттерді дұрыс құрастыр»

Мақсаты: балалардың есте сақтау қабілетін дамыту.

Керекті құрал-жабдықтар: құстардың қиылған суреті

Балалардың алдына үй құстарының қиылған суреттері беріледі. Ол суретте құстың басы,денесі,қанаты және аяқтары бөлек-бөлек қиылған болады. Балаларға берілетін тапсырма суреттерді дұрыс жинастыру.

Картотека №19
«Жоғарыда–төменде, биік-аласа»

Мақсаты: жоғары- өмен, биік-аласа ұғымдарын пысықтау.
Көрнекілік: Көгілдір аспан, жасыл алқап, өзен бейнеленген сюжетті суретті плакат тақтада. Қорапта ұшақтың, құстар түрлері, балық түрлері, аңдар түрлері қатырма қағаздан жасалған.
Барысы: Тақтаға бір бала шақырып қораптағы бір бейнені алып, атын атап, орынын анықтап сюжетті суретке іледі.
Мысалы: Ұшақ жоғарыда-аспанда ұшады, балық төменде-су ішінде жүзеді, - деп сипаттап айту керек.

Картотека № 20
«Шаршы құрастыр»

Мақсаты: Балаларды бөлшектерден бүтін бір зат құрастыруға үйрету. Балалар ақ шаршының үстіне бөліктерге бөлінген түрлі-түсті шаршыны құрастырып қояды.
Бөлшектерден бүтін бір зат жасайды.
Балалар қиналған жағдайда тәрбиеші оларға көмектеседі.
Шаршының қанша бөліктен тұратынын санайды, құрастырылған шаршының түсін айтады.
1-нұсқа: әрбір бала өзі жеке жинайды.
2-нұсқа: шаршыны топ болып жинайды (қайсысы жылдам?).

Картотека № 21

“Аққала” дидактикалық ойыны.

Мақсаты: *Геометриялық пішіндерден аққала құрастыра білу. Аққаланың бөліктеріндегі пішіндерді атау*

Ойын шарты: *үстел үстінде жартылай қиылып жасалған аққала бөліктері ілінеді. Үстел үстінде қалған бөліктері: басына киетін шелегі, аузы, қолы, сыпырғышы, ілгегі сияқты суреттері жатады. Балалар осы бөліктерді алып, артындағы сұраққа жауап беріп іледі.*

(сұрақты педагог оқиды)

Аққаланың неше бөліктен тұратынын, қандай геометриялық фигуралардан құралғанын, оны неден жасайтынын айтады.